

Skanska Talonrakennus Oy, Kari Hovi

Niittykumpu Kappelitie 3 ja Niittykuja 3, asemakaavan muutos

LUONTOLAUSUNTO JA LIITO-ORAVASELVITYS

Johdanto

Tässä selvityksessä tarkastellaan Espoon Niittykummussa sijaitsevien kahden tontin liito-oravatilannetta sekä mahdollisia muita luontoarvoja. Tontit sijaitsevat osoitteissa Kappelintie 3 ja Niittykuja 3. Tonttien yhteispinta-ala on noin 0,4 hehtaaria. Selvitysalue on sisältynyt vuonna 2011 tehtyyn luontoselvitykseen (Luontotieto Keiron Oy 2011) sekä vuonna 2014 tehtyyn liito-oravaselvitykseen (Luontotieto Keiron Oy 2014).

Toimeksiannon luontolausunnosta ja liito-oravaselvityksestä antoi projektijohtaja Kari Hovi Skanska Oy:stä. Työn tavoitteena on selvittää alueen liito-oravatilanne sekä tarve tehdä varsinaista luontoselvitystä ja siihen liittyviä lajikartoituksia. Lausunnon on laatinut FM Anu Luoto, Luontotieto Keiron Oy:stä.

Selvitysalueella käytiin 2.4.2020 ja 20.4.2020 ja tarkastettiin luonnon yleispiirteet sekä etsittiin merkkejä liito-oravan esiintymisestä alueella. Liito-oravan kannalta tarkasteltiin olemassa olevaa puustoa ja sen soveltuvuutta liito-oravan elinalueeksi tai viheryhteydeksi. Lisäksi arvioitiin Kappelitie 3 sijaitsevan rakennuksen soveltuvuutta lepakoiden lisääntymis- ja levähdyspaikaksi.

Kuva 1 Niittykummun selvitysalueen sijainti. Pohjakartta © Espoon kaupunki 2020

Luonnon yleispiirteet

Selvitysalue on kooltaan hyvin pieni (0,4 ha) ja sijoittuu täysin rakennettuun ympäristöön. Selvitysalueen pohjoisosassa on Niittykujan varressa pysäköintialue. Pohjoisosassa on osittain kallioinen rinne. Rinteen yläosassa on avokalliota, jonka reunoilla kasvaa muutama kookas mänty. Rinteen puusto on harvahkoa ja lehtipuuvalaista pääasiassa koivua, haapaa ja pihlajaa. Muutama yksittäinen kuusi kasvaa rinteen alaosassa.

Selvitysalueen eteläosassa sijaitsee 1947 rakennettu puinen kappelirakennus piha-alueineen. Kappelin pohjoispuolella on pysäköintialue. Rakennuksen ympärillä on hoidettua piha-aluetta. Puuston muodostavat lähes yksinomaan vanhat kilpikaarnaiset männyt sekä varttuneet koivut. Tontin eteläreunalla kasvaa myös kookkaita haapoja ja muutamia kuusia. Kuusia on myös kappelin ja sen länsipuolella sijaitsevan kerrostalon välisellä piha-alueella – pääosin kuitenkin kiinteistön ulkopuolella.

Selvitysalueen eteläpuolella on suuri rakennustyömaa, joka tulee lähelle selvitysalueen rajaa.

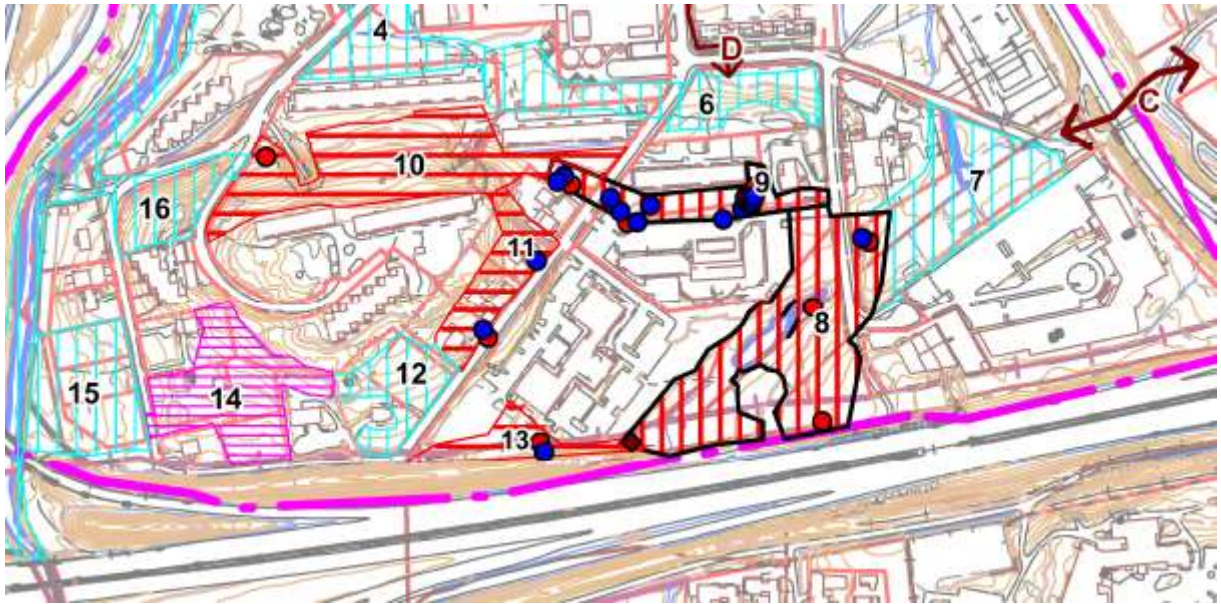

Kuva 2 Niittykummun kappelia ympäröivät järeät kilpikaarnaiset männyt.

Liito-orava

Aiemmat havainnot

Selvitysalue on sisältynyt vuonna 2014 tehtyyn Niittykummun liito-oravaselvitykseen (Luontotieto Keiron 2014). Tuolloin liito-oravasta on tehty havaintoja aivan selvitysalueen välittömästä läheisyydestä (kuva 3). Ydinalueena on rajattu kappelin eteläpuolella kasvanut haapavaltainen puurivistö sekä viereisen kerrostalon takapiha (9/kuva 3). Vuoden 2014 ydinaluerajaukselta löytyi liito-oravan papanoita lähes jokaiselta suurelta kuuselta. Vuonna 2014 papanoita löytyi kohteen 9 lisäksi vain yksittäisiltä puilta.

Kuva 3 Vuoden 2014 liito-oravaselvityksen liito-oravarajaukset ja havainnot. Kuvakaappaus vuoden 2014 raportin karttaliitteestä.

Ydinalueena on rajattu myös kohde 8, joka sittemmin on rakentamisen myötä pirstaloitunut useaan erilliseen metsikköön. Kohteen 10 kuusivaltainen metsä on ennallaan vuonna 2020.

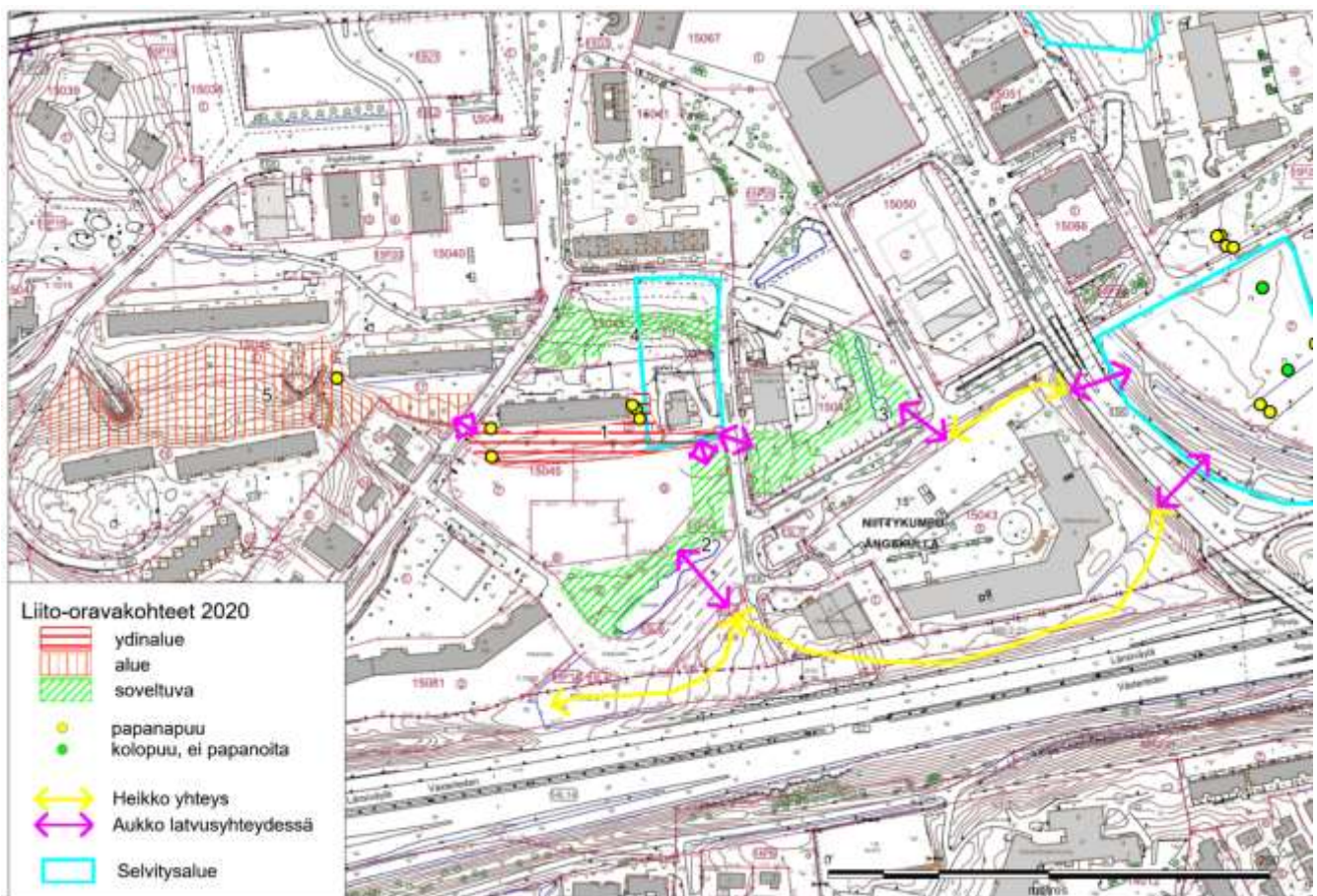

Kuva 4 Kuvan keskellä kerrostalon päädyssä näkyvältä suurelta kuuselta on löytynyt liito-oravan papanoita vuosina 2014 ja 2020.

Vuoden 2020 havainnot

Vuoden 2020 havainnot sekä niiden perusteella tehty liito-oravan kohderajaukset esitetään kuvassa 5. Liito-oravatarkastelu ja maastotyö on ulotettu selvitysalueella laajemmalle, koska suunnittelualueen välittömässä läheisyydessä on aiemmin rajattu ydinalue. Se havaittiin asutuksi myös vuonna 2020. Selvitysalueella tapahtuvien muutosten merkitystä on vaikea arvioida ilman hieman laajempaa liito-oravatarkastelua.

Kohde 1 on rajattu edelleen ydinalueena, sillä sen puusto on ennallaan verrattuna vuoteen 2014. Papanoita löydettiin kuitenkin vain neljältä puulta. Talon päädyssä oleva puu näyttää kahdelta, koska GPS:n avulla eri käynneillä tallentamat pisteet ovat sijainniltaan hiukan epätarkkoja. Kaikki papanoidut puut olivat suuria kuusia. Joitakin puita ei viereisen rakennustyömaan vuoksi pystytty tarkistamaan. Rajaukselta ei edelleenkään löydetty varsinaista pesäpuuta, joten ydinalue perustuu osittain aiempaan rajaukseen. Kohde voitaisiin myös luokitella elinalueeksi.

Kuva 5 Niittykummun selvitysalueen liito-oravahavainnot ja rajaukset vuonna 2020.

Ydinalueen 1 läheisyydessä on rajattu kolme kohdetta (2-4) liito-oravalle soveltuvina metsinä. Nämä metsiköt ovat lehtipuuvaltaisia ja puustoltaan melko väljiä. Niissä kasvaa koivua sekä haapaa. Haapaa on etenkin kohteella 2, jossa on muutamia järeitäkin runkoja. Kohteet soveltuvat lähinnä liito-oravan ruokailuun sekä liikkumiseen.

Kohteen 5 kuusivaltainen rinnemetsä on ennallaan vuoteen 2014 verrattuna. Liito-oravan esiintymisestä tehtiin havainto rajauksen itäosasta suurelta kuuselta, josta löytyi yksi papana.

Rinteessä on lukuisia kookkaita kuusia, joita liito-orava suosii, mutta niiden alta ei papanoita onnistuttu löytämään. Rinnemetsä soveltuu hyvin osaksi liito-oravan elinaluetta.

Viheryhteydet 2020

Liito-oravan viheryhteydet ovat rajattujen kohteiden ulkopuolella melko heikot Niittykummun alueella. Yhteyksiä heikentävät katujen ylitykset sekä uusi rakentaminen. Osa yhteyksistä kulkee kadunvarsipuuta pitkin. Yhteyksiä ei ole tässä tarkasteltu kovin pitkälle länteen, mutta vuoden 2019 ilmakuva perusteella kohteelta 5 on edelleen mahdollista päästä Gräsanojan varteen ja sieltä edelleen pohjoiseen Merituulentien ylitse.

Kuva 6 Liito-oravan viheryhteydet Niittykummissa ovat paikoin kadunvarsipuiden varassa. Näkymä Niittysillan suuntaan.

Lepakot

Vuonna 2011 tehdyssä luontoselvityksessä on kartoitettu Niittykummun alueen lepakkolajistoa. Tuolloin alueelta on havaittu pääosin pohjanlepakkoa, mutta myös vesisiipasta on tehty muutamia havaintoja. Vesisiippa on havaittu myös lentelemässä Kappelintien länsipuolella sijaitsevan pienen lammen yllä. Pohjanlepakosta on yhteensä neljä havaintoja selvitysalueen läheisyydestä (Luontotieto Keiron Oy 2011). Vuoden 2011 perusteella Niittykumpu on tuolloin edustanut lepakoiden osalta melko tavanomaista kaupunkiympäristöä, jossa yleisin tavattava laji on pohjanlepakko.

Aiemmassa selvityksessä Niittykummun kappelia ei ole mainittu mahdollisena lepakoiden päiväpiilo- tai lisääntymispaikkana. Puisen rakennuksen ulkoseinistä ei maasta käsin tarkasteltuna havaittu sopivia reikiä, joista lepakot voisivat päästä rakennuksen ullakolle tai välikattoon. Rakennuksen kattotiilien alta voisi löytyä yksittäisille lepakoille sopivia päiväpiiloja.

Johtopäätös

Nütykummun pieni selvitysalue käsittää kaksi tonttia, joista toisella sijaitsee Nütykummun kappeli. Toinen tontti on pääosin rakentamaton kalliorinne, jonka pohjoisreunassa on pysäköintialue. Selvitysalue sijaitsee kaupunkiympäristössä, jossa on viime vuosina rakennettu runsaasti.

Selvitysalueella ei ole erityisiä kasvistollisia tai linnustollisia arvoja. Kasvillisuudesta huomion arvoisia ovat Nütykummun kappelin itäpuolella kasvavat järeät kilpikaarnaiset männyt. Mäntyjen maisemakuvallista merkitystä voi arvioida esim. puistopuolen asiantuntija tai maisema-arkkitehti.

Liito-oravan esiintyminen vaikuttaa olevan merkittävin alueen luontoarvoista. Liito-oravasta ei kuitenkaan tehty havaintoja rajatulta selvitysalueelta, mutta aivan sen rajan läheisyydestä.

Liito-oravan osalta suosittelemme, että Nütykatu 4:n päädyssä kasvavat suuret kuuset huomioidaan ja tarvittaessa niiden sijainti mitataan tarkemmin. Selvitysalueen etelärajalla kasvavat puut ovat tarpeen säilyttää, jotta liito-oravalla säilyy kulkuyhteys ydinalueelta itään päin. Kohteen 4 soveltuvaa aluetta voi käyttää rakentamiseen, sillä harvapuustoista rinnettä ei voi pitää kovin merkittävänä liito-oravan kannalta (ks. kuva 5).

Kappelirakennus voisi soveltua lepakoiden päiväpiilopaikaksi, etenkin tiilikatto tarjoaa sopivia paikkoja. Kappelin ympäristö on kuitenkin muuttunut heikosti lepakoille soveltuvaksi vuoden 2011 jälkeen, jolloin kappelin lähellä on tehty neljä havaintoa pohjanlepakosta sekä yksi vesisiipasta. Aluetta ei voi pitää lepakoiden esiintymisen kannalta merkittävänä. Kappelia ei ole tästä syystä tarpeen tarkastaa lepakoiden esiintymisen osalta. Mikäli rakennus puretaan, suosittelemme että purku toteutetaan myöhään syksyllä tai talvella, jolloin lepakot ovat siirtyneet talvehtimispaikkoihin horrostamaan. Kappeli ei sovellu lepakoiden talvehtimispaikaksi.

Selvitysalueen ja lähiympäristön rakentuneisuuden, alueen pienuuden sekä eristyneisyyden takia alueella ei todennäköisesti esiinny merkittävää lajistoa. Johtopäätös on, että selvitysalueelle ei tarvitse tehdä tarkempaa luontoselvitystä tai muita lajikartoituksia.

Helsingissä 21.4.2020

Anu Luoto

biologi, FM

Luontotieto Keiron Oy

Lähteet

Luontotieto Keiron Oy 2014: Niittykumpu. Liito-oravaselvitys 2014. – Espoon kaupunki, julkaisematon raportti. 10 s. + 1 liites.

Luontotieto Keiron Oy 2011: Niittykummun keskus, asemakaavan muutos. Luontoselvitys 2011. – SRV Yhtiöt Oyj. Julkaisematon raportti. 29 s + 8 liites.

Luontotieto Keiron Oy y-tunnus 1876817-3
Kutomotie 18, 00380 Helsinki

keiron@keiron.fi
www.keiron.fi

09-752 2400
050-341 2183 Pimenoff